

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 338/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť V. P., S., zastúpeného advokátkou JUDr. M. G., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 412/2011 z 2. mája 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2012 doručená sťažnosť V. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom

a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Cop 412/2011 z 2. mája 2012 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«V právnej veci starostlivosti súdu o mal. J. P. nar..., dieťa rodičov: S. T... a V. P... o zmenu zverenia a úpravu styku v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod č. k. 11 P/489/2009 súd uznesením zo dňa 1. 3. 2010 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia... a vykonaním znaleckého úkonu súd poveril znalca PhDr. L. J., CSc.

Zároveň cit. uznesením mi súd uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckej odmeny vo výške 200,- Eur...

Znalec dňa 1. 6. 2010 doručil súdu „súdoznalecký psychologický posudok 8/2010“ zo dňa 31. 5. 2010 spolu s vyúčtovaním, v ktorom si znalec za predložený znalecký posudok účtoval odmenu“» (v celkovej sume 460,68 €, pozn.).

Sťažovateľ s vyúčtovaním znalca nesúhlasil, «nakoľko znalcom predložené vyúčtovanie je... v rozpore s vyhláškou MS SR č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov ako aj v rozpore so zákonom č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch...

„... Znalec si vyúčtoval paušálnu odmenu podľa § 5 písm. b) cit. vyhl. prevzatie a prvotné oboznámenie sa so spisom 19,92 €, zároveň si vyúčtoval hodinovú odmenu za štúdium a výpis zo spisového materiálu v počte 4 hodín á 3,28 € v celkovej sume 53,12 €. Nepostupoval však správne, štúdium spisu je úkon zahrnutý v paušálnej odmene podľa § 5 písm. b) cit. vyhl., a nemôže byť duplicitne účtovaný aj ako hodinová odmena. Hodinová odmena za štúdium a výpis spisového materiálu s poukazom na cit. ustanovenia § 3 ods. 2 a § 5 cit. vyhl. znalcovi nepatrí. Navyiac tento úkon nie je úkonom znaleckej činnosti, a preto nemôže byť odmeňovaný hodinovou odmenou. Ostatné náklady za prípravné a administratívne práce sú zahrnuté už v odmene za znaleckú činnosť (§ 2 cit. vyhl.),

Rovnako znalcovi nepatrí hodinová odmena za koncipovanie a napísanie posudku v pocte 6 hod. á 13,28 v celkovej sume 79,68 €, keďže tento úkon tiež nie je úkonom znaleckej činnosti, ide o administratívnu prácu, ktorá je v zmysle § 2 cit. vyhl. už zahrnutá v odmene za znaleckú činnosť...

Znalcovi nepatria ani hotové výdavky za vyhotovenie znaleckého posudku, ktoré si vyúčtoval podľa § 14 písm. a) cit. vyhl. v sume 10,60 € a za 13 strán čiernobieleho textu podľa § 14 písm b) cit. vyhl. v sume 5,20 €. Uvedené mu nepatrí vzhľadom na ust. § 14 ods. 1 posledná veta cit. vyhl., že paušalizovaná výška hotových výdavkov neplatí v prípade znalca ustanoveného súdom, tak ako je tomu v tomto prípade.“

Dňa 19. 10. 2011 Okresný súd Pezinok doručil môjmu právnenému zástupcovi uznesenie s dátumom zo dňa 10. 11. 2011 (!?!) dátum uvedený v písomnom vyhotovení uznesenia je evidentne nesprávny), č. k. 11 P/489/2009-78, ktorým súd priznáva znalcovi PhDr. L. J., CSc... odmenu vo výške 460,68 Eur.

Okresný súd Pezinok svoje rozhodnutie o priznaní znalcovej odmeny odôvodnil len citovaním znalečného uplatneného znalcom dňa 31. 5. 2010 a strohým konštatovaním, že znalcom účtovaná odmena je v súlade so zákonom č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a vyhláškou MS SR č. 491/2004 Z. z... (ďalej len vyhláška č. 491/2004 Z. z. a zákon č. 382/2004 Z. z., pozn.).

Súd prvého stupňa moje konkrétne námietky k vyúčtovaniu odmeny znalca obsiahnuté vo vyjadrení zo dňa 25. 6. 2010 nepreskúmal vôbec, keďže v rozhodnutí nedal na ne žiadnu odpoveď, naviac neuviedol ani podľa akej relevantnej právnej normy znalcovi patria jednotlivé položky, ktoré si znalec vyúčtoval.

Dňa 2. 11. 2011 som proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok s dátumom zo dňa 10. 11. 2011, č. k. 11 P/489/2009-78 podal odvolanie, v ktorom som uviedol, že s napadnutým uznesením súdu prvého stupňa nesúhlasím, v konaní o odmene znalca došlo k vade konania, nakoľko súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (§ 221 ods. 1 písm. h) O. s. p.) a rozhodol o odmene znalca v rozpore so zákonom (§ 205 ods. 2 písm. f) O. s. p.). Naviac som namietal, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, nakoľko z odôvodnenia nie je zrejmé, akými úvahami sa súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil (§ 157 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p.)...

Dňa 23. 5. 2012 môjmu právnenému zástupcovi bolo doručené uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 2. 5. 2012, č. k. 11 CoP 412/2011-95, ktorým uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil, tým že z obsahu môjho odvolania sa mu javí, že dôvodom môjho odvolania je nespokojnosť s obsahom znaleckého posudku, zisteniami znalca, jeho závermi a konštatovaniami. Ďalej uviedol, že prezentovaná moja nespokojnosť s obsahom znaleckého posudku, však podľa názoru odvolacieho súdu nemôže byť dôvodom pre krátenie odmeny znalcovi, ktorý znalecký posudok vypracoval podľa pokynov súdu, vysporiadal sa s položenými otázkami, a svoj záver náležite odôvodnil. Ďalej odvolací súd si vybral len jeden konkrétny môj argument, ktorý sa týkal vyúčtovania hotových výdavkov za vyhotovenie znaleckého posudku, a na ktorý dal odpoveď, prečo znalcovi patrí náhrada za hotové výdavky, ktoré si znalec účtoval podľa § 14 ods. 3 písm. a) vyhl. č. 491/2004 Z. z. v sume 10,60 € a za 13 strán čiernobieleho textu podľa § 14 ods. 3 písm. b) cit. vyhl. v sume 5,20 €. Avšak na moje argumenty, ktoré som uviedol - konkrétne proti vyúčtovaniu odmeny znalca za položky:

- štúdium a výpis zo spisu 4 hod. á 13,28 €... 53,12 €

- koncipovanie a napísanie posudku 6 hod. á 13,28 €...79,68€

mi ani odvolací súd nedal žiadnu odpoveď a tiež ani z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva podľa akej relevantnej právnej normy rozhodol...

Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 2. 5. 2012 č. k. 11 CoP 412/2011-95 došlo k porušeniu môjho základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 dohovoru, nakoľko uznesenie neobsahuje právne posúdenie veci, nedáva žiadnu odpoveď na podstatné právne otázky a námietky spochybňujúce namietanú výšku odmeny znalca, a tiež závery v ňom obsiahnuté sú svojvoľné a zjavne neodôvodnené...».

V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo „domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 2. 5. 2012 č. k. 11 CoP 412/2011-97“ porušené boli. Ďalej žiada, aby ústavný súd toto uznesenie krajského súdu

zrušil, vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal mu právo na náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané

zákonem, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistil, že táto má predpísané náležitosti, je podaná v zákonnej lehote, oprávnenou osobou, nie je neprípustná a na jej prerokovanie má právomoc. Ďalej sa ústavný súd zaoberal otázkou, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS. 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, I. ÚS 313/2010).

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť

princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy; napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07).

V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím súdu, sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Podstatné námietky sťažovateľa však opomínajú uvedenú judikatúru ústavného súdu a sťažnosť možno podľa jej skutočného obsahu (nesúhlas so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu) vyhodnotiť v podstate ako ďalší opravný prostriedok. Argumentačná pozícia sťažovateľa totiž spočíva prevažne v rovine podústavného práva (dokonca podzákonného práva – vyhláška č. 491/2004 Z. z.)

Sťažnostné námietky sa v tomto smere sústreďujú na tvrdené nedostatočné vysporiadanie sa s odvolacími dôvodmi sťažovateľa, nedostatky v odôvodnení uznesenia a absenciu ústavnej konformity predmetného uznesenia.

Ústavný súd zistil, že krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia uznesenia uviedol: *„Napadnutým uznesením súd prvého stupňa priznal v zmysle vyhl. č. 491/2004 Z. z. v platnom znení PhDr. E. J., CSc..., odmenu za podaný znalecký posudok vo výške 460,68,-*

eura, keď znalec znalecký posudok vypracoval podľa požiadaviek súdu a znalečné vyúčtoval v správnej výške.“

V odôvodnení rozhodnutia na strane 2 až 5 uviedol odvolacie námietky sťažovateľa, vyjadrenie znalca k jeho odvolacím námietkam, ktorý v zásade uviedol, že trvá na všetkých položkách vyúčtovania znalečného, ktoré zodpovedajú pracovnému času strávenému vypracovaním posudku, pričom sa vyjadril k uplatneným účtovaným položkám.

Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľa nie je dôvodné. V odôvodnení uviedol: „Z obsahu odvolania otca sa javí, že dôvodom jeho odvolania je nespokojnosť s obsahom znaleckého posudku, zisteniami znalca, jeho závermi a konštatovaniami. Prezentovaná nespokojnosť otca s obsahom znaleckého posudku, však podľa názoru odvolacieho súdu nemôže byť dôvodom pre krátenie odmeny znalcovi, ktorý znalecký posudok vypracoval podľa pokynov súdu, vysporiadal sa s položenými otázkami, a svoj záver náležité odôvodnil.

Námietku otca týkajúcu sa okolnosti, že znalcovi nepatrí náhrada hotových výdavkov za vyhotovenie znaleckého posudku, ktoré si vyúčtoval podľa § 14 ods. 3 písm. a) Vyhlášky MS SR 491/2004 Z. z., v sume 10,60 € a za 13 strán čiernobieleho textu podľa § 14 písm. b) citovanej vyhlášky v sume 5,20 € s poukazom na to, že na ustanovenie § 14 ods. 1 posledná veta citovanej vyhlášky, že paušalizovaná výška hotových výdavkov neplatí v prípade znalca ustanoveného súdom vyhodnotil odvolací súd za nedôvodnú.

V zmysle § 14 ods. 1 vyhlášky, znalec, tlmočník alebo prekladateľ sa môže so zadávateľom dohodnúť podľa druhu niektorých hotových výdavkov, ktorých vynaloženie sa predpokladá v súvislosti s poskytovaním činnosti, na ich paušalizovanej výške v súlade s osobitným predpisom. To neplatí v prípade znalca, tlmočníka alebo prekladateľa ustanoveného súdom alebo iným orgánom verejnej moci. Hotovými výdavkami pri tom treba v zmysle § 3 ods. 6 zákon č. 382/2004 Z. z... považovať výdavky účelne a preukázateľne vynaložené v súvislosti s vykonávaním činnosti, najmä súdne poplatky, správne poplatky, cestovné výdavky a telekomunikačné výdavky, paušálne ustanovené náhrady, výdavky za kopírovacie a tlačiarenské služby, výdavky spojené s činnosťou konzultanta a výdavky za odborné podklady, preklady, odpisy alebo výpisy z verejných

registrov. § 14 ods. 1 Vyhlášky sa týka znalca, ktorý nie je ustanovený súdom. V danom prípade znalec ustanovený súdom bol, preto sa ustanovenie § 14 ods. 1 na vyúčtovanie jeho odmeny nevzťahuje. Ustanovenie § 14 ods. 1 sa vzťahuje na predpokladané náklady, teda na tie, ktoré v skutočnosti ešte nevznikli. Ustanovenie § 14 ods. 3 Vyhlášky, v zmysle ktorej si znalec vyúčtoval náhradu za hotové výdavky sa týka skutočne vynaložených výdavkov a obmedzenie podľa § 14 ods. 1 veta druhá sa na odsek 3 nevzťahuje.

Pokiaľ sa však súd prvého stupňa stotožnil s obsahom znaleckého posudku a nezistil ani dôvod pre krátenie odmeny v zmysle príslušných ustanovení o priznaní odmeny znalcovi, správne rozhodol, keď odmenu znalcovi priznal.

Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je vecne správne, preto odvolací uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil, pričom podľa ods. 2 citovaného ustanovenia poukazuje na správne právne závery súdu prvého stupňa.“

Vychádzajúc z uvedeného rozhodnutia a tiež po preskúmaní predložených príloh vo vzťahu k námietkam sťažovateľa a jeho nesúhlasu s vyúčtovaním odmeny znalcom podľa vyhlášky č. 491/2004 Z. z., ktorým potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu o priznaní odmeny znalcovi, ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie krajského súdu nie je arbitrárne a ani svojvoľné, hoci mu krajský súd nedal konkrétne odpovede na všetky jeho argumenty uvedené v odvolaní. Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu jasne a zrozumiteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré potvrdil uznesenie okresného súdu.

Ústavnému súdu, ktorý nie je skutkovým súdom, nemôže prislúchať skúmanie obsahu vyúčtovania odmeny znalcom, ani to, či si vyúčtoval jednotlivé úkony správne. Z uznesenia krajského súdu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Uznesenie krajského súdu je vnútorne logické, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie (skutkové a právne) uznesenia. Inak povedané, v sťažnosti absentuje ústavno-právny rozmer.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08).

V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s namietaným uznesením krajského súdu ústavný súd tiež konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania (obdobne napr. II. ÚS 71/07 a I. ÚS 313/2010).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2012